

L E G E
pentru modificarea și completarea Legii nr. 187/1999 privind
accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție
politică

Parlamentul României adoptă prezenta Lege.

Art. I. Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 605 din 9 decembrie 1999, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Preambulul legii va avea următorul cuprins:

"În perioada dictaturii comuniste, s-a exercitat prin organele represive în perioada 1945-1948 și ale Securității ca poliție politică în perioada 1948-1989, o permanentă teroare împotriva cetățenilor țării, a drepturilor și libertăților lor fundamentale. Aceasta îndreptățește accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, în condițiile prezentei legi."

2. Articolul 1 va avea următorul cuprins:

"Scopul prezentei legi îl constituie accesul la administrarea și folosirea documentelor fostelor organe ale Securității statului și predecesoarelor acesteia, care reflectă activități cu caracter de poliție politică și care nu au legătură cu realizarea siguranței naționale a statului român în componentele sale existențiale definite constituțional, pentru:

a) restabilirea adevărului privind persoanele care au suferit represiuni nedrepte în numele apărării intereselor de clasă sau pentru ideologiile

antitotalitare, antidictatoriale ori opoziției față de aservirea României unor centre de putere politică, economică sau militară;

b) denunțarea publică a practicilor de mistificare a adevărului prin denunțuri calomnioase și alte asemenea delațiuni consemnate în informații care au stat la baza deciziilor politice, juridice, administrative sau de altă natură, care au determinat represalii cu caracter politic ori au influențat în alt mod destinul celor care au făcut obiectul unor astfel de măsuri;

c) facilitarea studiilor istorice, politice și juridice referitoare la activitatea componentelor represive ale statului totalitar;

d) protejarea intereselor persoanelor împotriva oricăror lezări ale vieții intime, familiale sau private prin folosirea informațiilor din fondurile de arhivă care intră sub incidența prezentei legi;

e) punerea la dispoziția autorităților publice și a altor instituții și organizații a informațiilor necesare, în scopul celor menționate la alin. (1) lit. a-d.

(2) Orice cetățean român sau cetățean străin care, după 1945, a avut cetățenie română are dreptul de acces la propriul dosar întocmit de organele Securității ca poliție politică și predecesoarele acesteia. Acest drept se exercită la cerere și constă în studierea nemijlocită a dosarului, eliberarea de copii de pe actele dosarului și de pe înscrisurile doveditoare despre cuprinsul dosarului, fără a fi lezat dreptul la viața intimă a terțelor persoane care apar în aceste dosare și care nu au fost implicate în activitatea informativă a Securității ca poliție politică.

(3) Prin dosar creat de organele de securitate ca poliție politică și predecesoarele acesteia se înțelege:

- a) dosar individual de urmărire informativă sau penală;
- b) dosar personal sau de rețea informativă atestând colaborarea;
- c) dosar de problemă;

d) dosar de obiectiv.

(4) Persoana subiect al unuia din dosarele menționate la alin. (3), din care rezultă că a fost urmărită de organele Securității ca poliție politică și ale predecesoarelor acesteia, are dreptul, la cerere, să afle identitatea agenților de securitate și a colaboratorilor, care au contribuit cu informații la completarea dosarului, fără ca prin aceasta să se lezeze interesele altor persoane.

(5) Informațiile cuprinse în dosarele prevăzute la alin. (3) și care se referă la terțe persoane care nu au avut legături cu Securitatea ca poliție politică vor fi anonimizate la citirea dosarului propriu.

(6) De drepturile prevăzute la alin. (2) și alin. (4) beneficiază soțul supraviețuitor și rudele până la gradul al doilea inclusiv ale persoanei decedate, în afară de cazul în care acesta a dispus altfel.

(7) Exercițarea drepturilor prevăzute la alin. (2)-(4) se face personal sau prin reprezentant, având exclusiv cetățenie română, desemnat prin procură specială și autentică.

3. Alineatul (k) de la articolul 2 va avea următorul cuprins:

"k) președinte și președinte de secție la Consiliul Legislativ, membrii Consiliului Legislativ, persoane cu funcții de conducere din Autoritatea pentru Privatizare și Administrare a Participațiilor Statului, președinții și membrii Consiliului Concurenței, ai Comisiei Naționale de Valori Mobiliare, ai Comisiei Naționale pentru Statistică și ai Oficiului Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie;

4. Litera Ț) de la art. 2 se abrogă:

5. La articolul 2 se introduc două alineate noi (2) și (3), cu următorul cuprins:

"(2) Verificările vizând persoane cu funcții eclesiastice indicate de culte, organizate potrivit legii, se realizează numai la cererea

reprezentanților îndrituiți ai cultelor, respectiv ai forurilor de conducere ale acestora."

(3) Verificările cerute la alin. (1) se aplică doar persoanelor născute înainte de 22 decembrie 1971."

6. Alineatul (1) de la art. 3 va avea următorul cuprins:

"3 (1) Persoanele care candidează spre a fi alese sau numite în una dintre demnitățile cu funcțiile prevăzute la art. 2 sunt obligate să facă o declarație autentică, pe propria răspundere, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică. Înainte de alegere sau de numire verificarea se face din oficiu, pentru persoanele care candidează pentru a fi alese sau numite în demnitățile ori funcțiile prevăzute la art. 2 lit. a)-c); de asemenea, verificarea este obligatorie și pentru persoanele care au fost alese sau numite în respectivele demnități ori funcții publice, inclusiv pentru cele aflate în exercițiul respectivelor demnități sau funcții la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cazul în care aceasta nu s-a făcut în timpul candidaturii. Declarația necorespunzătoare adevărului se sancționează potrivit legii penale."

7. Articolul 4 va avea următorul cuprins:

"Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, prin regulamentul propriu de funcționare, va stabili ordinea de priorități pentru verificarea tuturor funcțiilor și demnităților prevăzute la art. 2, alin. (1)."

8. Articolul 5 va avea următorul cuprins:

"(1) Prin *poliție politică* se înțelege orice activitate desfășurată de organele Securității ca poliție politică și de predecesoarelor acesteia vizând instaurarea și menținerea puterii totalitar-comuniste, suprimarea sau îngrădirea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. De asemenea, constituie activități cu caracter de poliție politică tot ceea ce privește organizarea și desfășurarea procedurilor informativ-secrete referitoare la

membrii partidelor politice și ai altor organizații considerate dușmănoase ori reacționare, care au fost desființate ori au continuat a milita clandestin, precum și măsurile împotriva oricăror forme de opoziție politică, cu excepția celor de natură extremistă.

(2) *Este agent al organelor Securității ca poliție politică și al predecesoarelor acesteia* persoana care a desfășurat activități de poliție politică în calitate de angajat al acestor structuri.

(3) *Este colaborator al organelor Securității ca poliție politică și al predecesoarelor acesteia*, persoana care, prin informațiile furnizate, a contribuit la desfășurarea activităților prevăzute la alin. (1). Nu pot fi considerați colaboratori ai organelor Securității ca poliție politică și ale predecesoarelor acesteia persoanele care au furnizat informații în timpul minorității lor sau în contextul anchetei, dacă persoana respectivă se afla în stare de reținere, de arest preventiv sau în executarea unei pedepse privative de libertate pentru motive politice, privind cauza pentru care a fost cercetată, judecată sau condamnată.

(4) Sunt asimilate colaboratorilor prevăzuți la alin. (3) și persoanele care, având competențe decizionale, juridice ori politice, au luat decizii la nivel central sau local cu privire la activitatea Securității ca poliție politică sau cu privire la activitatea altor structuri de represiune ale regimului totalitar comunist.

(5) Calitatea de agent sau colaborator al organelor Securității ca poliție politică și al predecesoarelor acesteia se stabilește de Colegiul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității în baza probelor scrise aflate în arhivele create de organele represive, a probelor prezentate de persoane interesate ori aflate în arhive străine.

(6) Implicarea în activitatea de poliție politică a persoanelor prevăzute la art. 2 se stabilește pe baza datelor, probelor și indiciilor existente în

dosarele care fac obiectul cercetării, precum și prin orice înscrisuri prezentate de oricare persoană interesată, în cazul lipsei, alterării sau descompletării dosarului.

(7) În Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității se vor stabili criteriile și metodologia de evaluare a probelor aflate în dosare pentru a confirma sau invalida calitatea de agent sau colaborator al Securității ca poliție politică și al predecesoarelor acesteia."

9. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

"6. Dispozițiile art. 20 alin. (2) și ale art. 22 cu referire la Anexa nr. 6 din Legea Arhivelor Naționale nr. 16/1996 nu sunt aplicabile dosarelor la care se referă art. 1 și datelor solicitate în temeiul art. 2, care nu pot fi considerate că privesc siguranța națională a României."

10. Articolul 7 va avea următorul cuprins:

"(1) Pentru aplicarea prevederilor prezentei legi se înființează Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, denumit în continuare *Consiliu*.

(2) Consiliul este un organism autonom cu personalitate juridică, supus controlului Parlamentului.

(3) Controlul parlamentar se va exercita de o comisie specială a Camerei Deputaților și Senatului în baza unei hotărâri adoptate de Parlamentul României."

11. Alineatul (2) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(2) Membrii Colegiului Consiliului sunt numiți de Parlament, la propunerea grupurilor parlamentare, potrivit configurației politice a celor două Camere, în baza raportului comun, întocmit de comisiile juridice ale Camerei Deputaților și Senatului, în ședință comună, pentru un mandat de 4 ani. Mandatul poate fi reînnoit o singură dată."

12. Alineatul (7) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(7) În şedinţă comună a celor două Camere ale Parlamentului României se alege conducerea Colegiului, formată din: preşedinte, un vicepreşedinte şi un secretar. Colegiul Consiliului lucrează în prezenţa a cel puţin două treimi din numărul membrilor şi adoptă decizii cu majoritatea membrilor săi. Dezbaterile Colegiului nu sunt publice."

13. Alineatul (8) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(8) Nu pot fi membri ai Colegiului şi angajaţi ai Consiliului agenţii sau colaboratorii organelor Securităţii ca poliţie politică şi ai predecesoarelor acesteia, astfel cum sunt definiţi în prezenta lege, cei ai altor servicii secrete străine, ai altor structuri informative interne şi străine şi ai altor organizaţii care au desfăşurat şi desfăşoară activităţi care contravin drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului. De asemenea, nu pot face parte din Colegiu şi Consiliu persoanele care au suferit condamnări penale, indiferent de natura faptelor comise, chiar dacă au fost amnistiate sau reabilitate. Calitatea de membru al Colegiului Consiliului nu poate fi acordată persoanelor care au făcut sau fac parte din partide politice."

14. Alineatul (9) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

"(9) Pe perioada exercitării mandatului, este interzis membrilor Colegiului să se implice în susţinerea în campania electorală a candidaturilor pentru anumite funcţii ca agenţi de imagine sau simpatizanţi ai unor partide politice."

15. Alineatul (10) al articolului 8 va avea următorul cuprins:

(10) Consiliul funcţionează în temeiul unui regulament elaborat de Colegiul Consiliului în termen de 45 de zile de la data constituirii sale, adoptat prin hotărâre a Parlamentului în termen de 30 zile de la sesizare, care se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

16. La articolul 8, după alineatul (10), se introduc două alineate noi (11) și (12) cu următorul cuprins:

(11) La investirea în funcție, membrii Colegiului Consiliului depun următorul jurământ în fața Parlamentului:

"Jur să respect Constituția și legile țării, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, să-mi îndeplinesc cu conștiinciozitate, onoare și fără părtinire îndatoririle ce-mi revin în calitate de membru al Colegiului Consiliului.

Jur să păstrez secretul documentelor, datelor și informațiilor de care voi lua cunoștință și care privesc siguranța națională, atât pe perioada exercitării mandatului, cât și după încetarea acestuia.

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

(12) Accesul membrilor Colegiului și angajaților Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității la informațiile care privesc siguranța națională, clasificate ca secrete de stat, este permis numai în baza unei autorizații scrise, eliberate de conducătorul persoanei juridice care deține documentele care cuprind asemenea informații, în condițiile respectării Legii protecției informațiilor clasificate."

17. La articolul 11 se modifică alin. (2), care va avea următorul cuprins:

"(2) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Guvernul României va asigura spațiile corespunzătoare pentru desfășurarea activității Consiliului."

18. Articolul 12 va avea următorul cuprins:

"12 (1) Pentru realizarea dreptului de acces la propriul dosar, persoana îndreptățită conform art. 1, alin. (2) se adresează Consiliului printr-o cerere scrisă.

(2) În termen de 30 de zile, Consiliul va răspunde petentului, comunicând existența sau nu a dosarului. Totodată în acest termen va pune la dispoziție petentului dosarul propriu pentru studiu în cazul în care acesta există."

19. Literele a) și c) de la alineatul (1) vor avea următorul cuprins:

"a) consultarea dosarelor sau a oricăror materiale întocmite până la data de 22 decembrie 1989 de organele Securității ca poliție politică și de predecesoarele acesteia;"

"c) eliberarea unor adeverințe privind apartenența sau neapartenența, colaborarea ori necolaborarea cu organele Securității ca poliție politică și ale predecesoarelor acesteia."

20. La alineatul (2) al articolului 13 se va introduce litera (c) cu următorul cuprins:

"c) copiile de pe documentele existente în dosar se eliberează contra cost. Sumele obținute se fac venit la bugetul statului."

21. Alineatul (2) al art. 15 va avea următorul cuprins:

"(2) Prin cererea prevăzută la alin. (1), se poate solicita eliberarea unui act din care să rezulte dacă a avut sau nu a avut calitatea de agent sau de colaborator al organelor Securității ca poliție politică și al predecesoarelor acesteia, privitor la persoanele care ocupă sau sunt propuse să fie numite în funcțiile prevăzute la art. 2, alin. (1)."

22. Alineatul (5) al articolului 15 se abrogă.

23. Alineatul (6) al articolului 15 va avea următorul cuprins:

"(6) În termen de 60 de zile de la data primirii cererilor, Consiliul citează, în vederea audierii, persoana care a solicitat, precum și persoana cu privire la care s-au solicitat verificări, potrivit procedurii stabilite prin regulament. Declanșarea și finalizarea verificărilor solicitate se pot face și în lipsa persoanelor legal citate."

24. Alin. (7) al articolului 15 va avea următorul cuprins:

"(7) După finalizarea verificărilor, care nu pot dura mai mult de 90 de zile de la data primirii cererii, Consiliul comunică în scris solicitantului dacă persoana cu privire la care s-a cerut verificarea a fost sau nu a fost agent ori colaborator al organelor Securității ca poliție politică și ale predecesoarelor acesteia."

25. Alin. (1) al articolului 16 va avea următorul cuprins:

"16 (1) Împotriva comunicării eliberate potrivit art. 15 alin. (4) solicitantul sau persoana cu privire la care s-a cerut verificarea se poate adresa Colegiului Consiliului printr-o contestație, în termen de 15 zile de la data primirii comunicării. Colegiul Consiliului reexaminează documentația care a stat la baza comunicării și, în termen de 30 de zile de la data depunerii contestației, adoptă o decizie care se comunică în termen de 10 zile atât solicitantului, cât și persoanei cu privire la care s-au efectuat verificări, indiferent de autorul contestației. Decizia Colegiului Consiliului poate fi atacată în termen de 30 zile de la data comunicării la curtea de apel, secția civilă, în raza căreia își are domiciliul contestatarul.

26. Alineatul (4) al articolului 16 va avea următorul cuprins:

"(4) Sesizările în legătură cu calitatea de agent sau colaborator a membrilor Colegiului și angajaților Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității sunt soluționate de comisia parlamentară de control în condițiile prezentei legi."

27. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

"(1) Consiliul asigură publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a comunicărilor rămase definitive prin necontestare sau rămase definitive prin hotărâre a Curții de Apel.

(2) În cazul revenirii asupra unui caz sau a unor erori, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității va informa opinia

publică prin difuzarea unor comunicate prin mass-media și publicarea în Monitorul Oficial al României a acestor reveniri sau erori.

(3) În termen de 6 luni de la preluarea arhivelor de la deținătorii legali, Consiliul va asigura publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, a datelor de identitate, inclusiv numele conspirative, funcțiile deținute și faptele incriminate săvârșite de ofițerii și subofițerii de securitate ca poliție politică și ale predecesoarele acesteia. Publicarea datelor de identitate se va face cu avizul instituțiilor cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

(4) Consiliul dă publicității informațiile și documentele care atestă implicarea organelor de securitate și a altor structuri politice și represive ale regimului totalitar comunist în săvârșirea unor infracțiuni grave contra vieții, integrității fizice sau psihice și libertății persoanelor, precum și a unor acte de trădare a intereselor naționale.

(5) Prevederile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător și cu privire la persoanele prevăzute la art. 5 alin. (5)."

28. Articolul 19 va avea următorul cuprins:

"(1) În scopul stabilirii adevărului istoric, Consiliul pune la dispoziție cercetătorilor acreditați în acest scop de Colegiu documente create de structurile de represiune ale regimului totalitar comunist ca poliție politică.

(2) Modul de acreditare va fi stabilit prin Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității."

29. Alineatul (1) al articolului 20 va avea următorul cuprins:

"(1) Consiliul preia în gestiune și răspunde de toate documentele privitoare la exercitarea drepturilor prevăzute de prezenta lege, cu excepția celor care privesc siguranța națională."

30. Alineatul (2) de la articolul 20 se abrogă.

31. Alineatul (3) de la articolul 20 va avea următorul cuprins:

"(2) Serviciul Român de Informații, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției, Ministerul Apărării Naționale, Arhivele Naționale și orice alte instituții publice sau private, precum și persoanele fizice care dețin asemenea documente, sunt obligate să asigure drept de acces și să le predea de îndată Consiliului."

32. Alineatul (6) de la articolul 20 va avea următorul cuprins:

(6) Stabilirea în concret a dosarelor care privesc siguranța națională, prevăzute la alin. (1), se va face de comisiile paritare ale Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității și ale instituțiilor deținătoare de arhivă. În caz de divergență, hotărârea va fi luată de Consiliul Suprem de Apărare a Țării. Pot face parte din comisiile paritare numai membrii Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității autorizați, conform Legii protecției informațiilor clasificate, să aibă acces la date care privesc siguranța națională clasificate secrete de stat."

33. Articolul 22 va avea următorul cuprins:

"22. Consiliul își desfășoară activitatea pe o perioadă de 4 ani, cu posibilitatea prelungirii acesteia, prin hotărâre a Parlamentului."

34. Alineatul (5) al articolului 24 va avea următorul cuprins:

"(5) Prezentarea denaturată a datelor din dosarul de securitate, în scopul discreditării sau al nedeconspirării, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani."

35. Articolul 25 va avea următorul cuprins:

"Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Public au obligația de a pune la dispoziție comisiilor juridice ale Camerei Deputaților și Senatului materialele solicitate cu privire la persoana

candidaților pentru Colegiul Consiliului, constituit potrivit prevederilor art. 8."

36. Articolul II va avea următorul cuprins:

"Art. II. Legea nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică cu modificările și completările aduse prin prezenta lege va fi republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare."

37. Articolul III va avea următorul cuprins:

"Art. III. Corespunzător modificărilor și completărilor aduse Legii nr. 187/1999 se va modifica și Hotărârea Parlamentului nr. 17 din 16 mai 2000 pentru adoptarea Regulamentului de organizare și funcționare al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității ca poliție politică."

38. Articolul IV va avea următorul cuprins:

"Art. IV. Parlamentul României va adopta în termen de 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi Hotărârea privind organizarea și funcționarea Comisiei speciale de control al activității Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității."

39. Articolul V va avea următorul cuprins:

"Art. V. Prezenta lege intră în vigoare după 30 de zile de la data publicării ei în Monitorul Oficial al României."